Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0514U000085

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-02-2014

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лопушняк Василь Іванович
2. Lopushnyak Vasyl Ivanovych

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 06.01.04

Назва наукової спеціальності: Агрохімія

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 30-01-2014

Спеціальність за освітою: 8.130102

Місце роботи здобувача: Львівський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493735

Місцезнаходження: 80381, Львівська область, Жовківський район, м. Дубляни, вул. В.Великого, 1

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 64.354.01

Повне найменування юридичної особи: Національний науковий центр "Інститут грунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського"

Код за ЄДРПОУ: 00497058

Місцезнаходження: вул. Чайковська, 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61024, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493735

Місцезнаходження: 80381, Львівська область, Жовківський район, м. Дубляни, вул. В.Великого, 1

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство аграрної політики України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 68.33.01

Тема дисертації:

1. Агрохімічні та агроекологічні основи систем удобрення сільськогосподарських культур у Західному Лісостепу України

2. Agrochemical and agroecological principles of crops fertilization in Western forest steppe of Ukraine

Реферат/анотація:

1. Об'єкт - процеси, властивості й показники, які характеризують поживний режим ґрунту, системи удобрення культур польової плодозмінної сівозміни, врожайність культур, продуктивність сівозміни. Мета - обґрунтувати в агрохімічному та агроекологічному аспектах наукові основи раціональних систем удобрення в польових сівозмінах для підвищення продуктивності та родючості сірих опідзолених ґрунтів Західного Лісостепу України. Методи - польовий, хімічний, мікробіологічний, розрахунковий, статистичний. Теоретичні результати - теоретично обґрунтовано шляхи вирішення проблеми розширеного відтворення родючості опідзолених ґрунтів в умовах інтенсивного антропогенного навантаження з одночасним покращенням їх агрохімічних властивостей, зниженням біотоксичного забруднення та ґрунтовтоми, отриманням біологічно цінного врожаю та збереженням навколишнього природного середовища; встановлено закономірності трансформації їхнього гумусового стану та енергоємності за різних систем

удобрення; узагальнено теоретичні аспекти раціональних систем удобрення, які забезпечують формування оптимальних агрохімічних і агроекологічних параметрів ґрунтів (трофічних, фізико-хімічних, санітарних, структурно-агрегативних). Практичні результати - розроблено рекомендації щодо оцінки стану поживного режиму та можливості ефективного управління родючістю ґрунту, прогнозування її динаміки під впливом різних систем удобрення, які використано в проекті Пріоритетних напрямків діяльності Департаменту землеробства Міністерства аграрної політики та продовольства України та під час розробки практичних кроків до реалізації Ініціативи "Рідне село" на 2013 - 2014 роки, УкрНДІ продуктивності агропромислового комплексу для обґрунтування нормативної собівартості виробництва сільськогосподарських культур та здійснення моніторингу рівня продуктивності агровиробництва з урахуванням витрат на розширене відтворення ефективної родючості ґрунтів. Розроблені оптимальні параметри вмісту основних елементів живлення в опідзолених ґрунтах, нормативи насичення польових сівозмін органічними добривами, шляхи раціонального використання нетоварної частини врожаю для удобрення запропоновано використовувати регіональним філіям ДУ "Держґрунтохорона" під час розробки еколого-агрохімічного паспорта поля, проектування нових і вдосконалення існуючих систем удобрення культур у польових сівозмінах з метою покращення агрохімічних параметрів ґрунтів, мінімізації антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище, підвищення економічної та біоенергетичної ефективності застосування добрив. Новизна - вперше вирішено проблему унормування доз та співвідношень органічних і мінеральних добрив на опідзолених ґрунтах на підставі результатів комплексних ґрунтово-агрохімічних та агроекологічних досліджень, показників урожайності, енергетичної та економічної оцінок. Встановлено закономірності позитивного впливу органо-мінеральної і органічної систем удобрення на загальний агрохімічний, агроекологічний та фітосанітарний стан темно-сірого опідзоленого ґрунту, на характер трансформації в ньому органічних речовин, динаміку вмісту гумусу та його якісний стан, структуру ґрунтового мікробоценозу та біологічну активність дослідженого ґрунту. Встановлено, що застосування гною, соломи й сидерату в поєднанні з унормованою кількістю мінеральних добрив, на відміну від суто мінеральної системи удобрення, не призводить до розвитку деградаційних процесів у ґрунті, а саме зростання ґрунтовтоми, підкислення ґрунтового середовища, руйнації агрономічно цінних ґрунтових агрегатів, підвищення щільності будови ґрунту, погіршення його шпаруватості, водно-повітряного режиму тощо, а дозволяє досягти розширеного відтворення родючості темно-сірого опідзоленого ґрунту за дванадцять років інтенсивного сільськогосподарського використання. Доведено, що раціональна органо-мінеральна система удобрення оптимізує біологічний колообіг речовин та енергії в агроценозі, зменшує величину його розірваності та інтенсифікує ланцюгові процеси анаболізму - некроболізму - катаболізму в агроекосистемах. Ступінь впровадження - основні положення теоретичних й експериментальних досліджень використовують у діяльності Міністерства аграрної політики та продовольства України, УкрНДІ продуктивності агропромислового комплексу, регіональній філії ДУ "Держґрунтохорона", а також під час проектування систем удобрення польових культур у сівозмінах в господарствах Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської та Волинської областей загальною площею понад 12,6 тис. га, а також у навчально-виховному процесі вищих навчальних закладів III - IV рівня акредитації, що засвідчено відповідними актами впровадження. Результати досліджень знайшли відображення в навчальному посібнику "Агрохімічне обслуговування сільськогосподарських формувань" та "Агрохімія". Галузь - сільське господарство.

2. Object - processes, properties and indexes, that characterize the nourishing mode of soil, system of fertilizer of cultures of the field grain-row crop rotation, productivity of cultures, productivity of crop rotation. Purpose - to ground in agrochemical and agroecological aspects scientific bases of the rational systems of fertilizer in the field crop rotations for the increase of the productivity and fertility of dark-gray podzolic soil of Western Forest-steppe of Ukraine. Methods - the field, chemical, microbiological, calculation, mathematical statistics. Theoretical results - theoretically grounded ways of decision the problem of the extended recreation of fertility of podzolic soils in the conditions of the intensive anthropogenic loading with a simultaneous improvement their agrochemical properties, decline of biotoxic contamination and soils of fatigue, receipt of biologically valuable harvest and environmental preservation; conformities to law of transformation of their humus state and energy capacities of

humus are set at the different systems of fertilizer; the theoretical aspects of the rational systems are generalized fertilizers that provide forming of optimal agroecological parameters of soils (trophic, sanitary, structurally aggregate). Practical results - worked out to recommendation in relation to the estimation of the state of the nourishing mode and possibility of effective management of soil fertility, prognostications of his dynamics under act of the different systems fertilizers that is used in the project of Priority directions of activity of Department of agriculture of Ministry of agrarian politics and food of Ukraine and at development of practical steps in realization of Initiative the "Ridne selo" down on 2013 - 2014, Ukr SRI of the productivity of agroindustrial complex for the ground of normative production of agricultural cultures and realization of monitoring of level of the productivity of agrarian production cost taking into account charges on the extended reproduction of effective fertility of soils. The optimal parameters of maintenance of basic elements of feed are worked out in podzolic soils, norms of satiation of the field crop rotations by organic fertilizers, the way of the rational use of uncommodity part of harvest for a fertilizer it is offered to use by the regional branches of Reigning establish "Derzhgruntohorona" at development of ecological and agrochemical passport of the field, planning of new and perfection of the existent systems of fertilizer of cultures in the field crop rotations with the purpose of minimization of the anthropogenic loading on an environment, increase of agrochemical, economic and biopower efficiency of application of fertilizers. Novelty - first solved problem setting of norms of doses and correlation of organic and mineral fertilizers on podzolic soils on the basis of results of complex soil-agrochemical and agroecological researches, indexes of the productivity, power and economic estimations. Conformities to law of positive influence of organic mineral are set and organic systems of fertilizer on common agrochemical, agrophysics, agroecological and the phytosanitary state of darkly-grey podzolic soil, on character of transformation in him organic substances, dynamics of maintenance of humus and his quality state, structure of soil microbiocenosis and biological activity of investigational soil. It is set that application of manure, straw and ciderate in combination with the rationed amount of mineral fertilizers, unlike the especially mineral system of fertilizer, does not result in development of degradation processes in soil, namely to growth of soil exhaustion, acidifying of soil environment, destruction agronomical of valuable soil aggregates, increase of closeness of structure of soil, worsening of his porosity, water-air mode and others like that, and allows to attain the extended reproduction of fertility of darkly-grey podzolic soil for twelve years intensive agricultural. It is well-proven that the rational organic mineral system of fertilizer optimizes the biological rotation of substances and energy in an agrocenosis, diminishes the size of his torn and intensifies the chain processes of anabolism - nekrobolizm - catabolism in agroecosystems. Degree of application - the substantive provisions of theoretical and experimental researches are use during for planning of the systems the fertilizer of the field cultures in crop rotations, and also in planning of flow sheets of their growing in economies Lviv, Ternopil, Ivano-Frankivsk and Volhynia areas by a general area over 12,6 thousand and, and also in the educational-educator process of higher educational establishments of III - IV of level of accreditation, that it is validified by the corresponding acts of introduction. The results of these researches found a reflection in train aids "Agrochemical maintenance of the agricultural forming" and "Agrochemistry". The field is agriculture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Фатєєв Анатолій Іванович
2. Fateev Anatoliy Ivanovych

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Господаренко Григорій Миколайович
2. Господаренко Григорій Миколайович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бердніков Олександр Михайлович

2. Берднiков Олександр Михайлович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Польовий Володимир Мефодійович

2. Польовий Володимир Мефодійович

Кваліфікація: д.с.-г.н., 06.01.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Балюк Святослав Антонович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Балюк Святослав Антонович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.